

БІОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИК І.О.ЛЕВИЦЬКОГО ЯК ДЖЕРЕЛО ДО ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ УРП У ГАЛИЧИНІ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ ст.

Проаналізовано частину матеріалів, зібраних І.О.Левицьким до біографічного словника, які зберігаються у відділі рукописів Львівської національної наукової бібліотеки ім. В.Стефаника НАН України (ЛННБ ім. В.Стефаника). На основі матеріалів до біографій окремих галицько-українських громадсько-політичних діячів розглядається діяльність Української радикальної партії. Проаналізовано різні групи джерел, основну увагу звернено на автобіографічні матеріали. Загалом джерельна база біографічного словника І.О.Левицького дає змогу суттєво доповнити й поглибити знання з історії суспільно-політичних процесів у краї другої половини ХІХ – початку ХХ ст.

Ключові слова: І.О.Левицький, біографічний словник, джерела, Галичина, Українська радикальна партія.

Іван Омелянович Левицький (1850–1913) – відомий західноукраїнський бібліограф, видавець, журналіст, письменник, голова Бібліографічної комісії Наукового товариства ім. Т.Шевченка у Львові (1909–1913), творча спадщина якого гідно поповнює духовну скарбницю народу. Особливо вагомим є його внесок у становлення та розвиток бібліографії Галичини¹. Під час роботи над бібліографією у нього виникла думка створити біографічний словник, присвячений русько-українським діячам, що проживали на українських землях під владою Австро-Угорщини. На жаль, протягом 1898–1901 рр. вийшло тільки чотири випуски першого тому його праці “Прикарпатська Русь вь ХІХ-мь вѣцѣ вь біографіяхъ и портретахъ си дѣятелей...”, яка охоплювала біографії діячів на літери “А” і “Б”. Незавершеною біографією В.Барвінського (с. 224) видання словника припинилося. Хвороба й важке матеріальне становище не дали змоги І.О.Левицькому завершити свою роботу².

Джерельна база біографічного словника І.О.Левицького зберігається у відділі рукописів Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В.Стефаника (ЛННБ ім. В.Стефаника) у фонді 167 (Левицькі), описі 2 (“Левицький Іван Омелянович. Матеріали до біографічного словника...”) й охоплює понад 3 500 імен. Біографічний словник І.О.Левицького (в літературі його називають “словником Левицького”) – це, по суті, матеріали до біографій українських галицьких, буковинських і закарпатських громадсько-політичних і культурних діячів, зібрані І.О.Левицьким. У теках-зошитах, своєрідних конвертах, папках формату шкільного зошита (“фасцикулах”, як їх називав І.О.Левицький) переважають газетно-журнальні вирізки, бібліографічні та інші нотатки І.О.Левицького. Набагато рідше трапляються автобіографії, написані на його прохання³.

Певне зацікавлення викликає ряд матеріалів до біографій галицьких суспільно-політичних діячів, що відіграли значну роль у генезі радикального руху в краї, а в кінцевому результаті – в утворенні Русько-української радикальної партії (РУРП), що на межі ХІХ–ХХ ст. була перейменована на Українську радикальну партію (УРП). І.О.Левицький завершив збір матеріалів у 1902 р. Через це, наприклад, відсутні біографії О.Назарука, який тоді вступив на юридичний факультет Віденського університету, і Д.Вітовського, найвірогідніше, учня Станіславівської гімназії⁴.

Трапляються матеріали, які характеризують різні аспекти діяльності персоналій, включно до особистого життя (повідомлення про одруження тощо). Крім того, у процесі еволюції суспільно-політичних поглядів частина діячів залишили партію та виступили засновниками Української соціал-демократичної партії (УСДП) і Націонал-демократичної партії (НДП). Тому основну увагу було звернено лише на ті джерела, що стосувались історії РУРП–УРП у Галичині. Подані І.О.Левицьким вихідні дані назв статей не завжди збігаються з оригіналами, назвами публікацій у використаних ним часописах.

Питаннями місця й ролі І.О.Левицького та значення його праці над збиранням матеріалів до біографічного словника дослідники займалися й раніше. Так, Я.Дашкевич проаналізував джерельну базу біографічного словника⁵, І.Чорновол на основі матеріалів до біографій українських діячів, зібраних І.О.Левицьким, склав реєстр послів Галицького крайового сейму⁶. Однак проблема використання джерельної бази “словника Левицького” для розкриття історії РУРП–УРП досі не була предметом спеціального дослідження. Дослідники вважали це питання несуттєвим, другорядним, оскільки покладалися на вже існуючу, значну джерельну базу з історії Галичини зазначеного періоду.

Мета нашої статті полягає в спробі висвітлити історію УРП на основі матеріалів до біографій українських громадських діячів Галичини, уміщених у біографічному словнику І.О.Левицького.

Активне поширення соціалістичних ідей в Австро-Угорській імперії припадає на другу половину 70-х рр. XIX ст. У генезисі українського соціалізму в Галичині провідна роль належала відомому громадсько-політичному діячеві з Наддніпрянської України Михайлу Драгоманову⁷. Під його ідейним впливом у Галичині виникла радикальна течія, яка, на противагу народовцям і русофілам, прагнула надати українському рухові модерного європейського характеру⁸. Матеріалів, які стосуються безпосередньо особи М.Драгоманова, І.О.Левицький зібрав обмаль. У “словнику Левицького” зберігаються лише виписки з органу РУРП, журналу “Народ”, часопису радикального спрямування “Житє і слово”, який видавало подружжя Івана та Ольги Франко в 1894–1897 рр., а також періодичних видань інших ідейних напрямків (“Бесѣда”, “Зоря”, “Правда” та “Молода Україна”), що являють собою некрологи та біографічні замітки про діяча⁹.

Наприкінці 80-х рр. XIX ст. молодше покоління українських соціалістів ще не мало власної громадсько-політичної організації, у своїй діяльності змушене було покладатися на вже існуючі українські студентські товариства. Так, у Кракові прихильники радикальних ідей брали активну участь у діяльності “Академічної громади” – українського товариства, заснованого наприкінці 1887 р. студентами медичного факультету Ягеллонського університету. Ця організація стала осередком політичного й культурного життя українських студентів у Кракові¹⁰. Однак після відкриття 1894 р. медичного факультету у Львівському університеті товариство, до складу якого входили лише студенти, майбутні лікарі, поступово почало занепадати, а 1895 р. остаточно припинило своє існування¹¹.

До товариства “Академічна громада” входили особи різних поглядів, однак переважали прихильники радикальних ідей¹². Деякі відомості про життя краківської групи радикалів можна почерпнути з автобіографії Якова Невестюка – багаторічного голови товариства “Академічна громада”, члена РУРП, громадського діяча та лікаря¹³. Автобіографія написана на прохання І.О.Левицького й одержана вченим 21 липня 1896 р. Крім коротких даних біографічного характеру, уміщена інформація засвідчує активну участь Я.Невестюка в діяльності Громади. Спочатку він був обраний до керівного органу товариства (виділу), а невдовзі став головою “Академічної громади”¹⁴.

Характеризуючи свою діяльність у складі РУРП, Я.Невестюк указав на завдання, яке поставив перед собою, – доставляти нелегально літературу на підросійську Україну. Проте був заарештований у 1892 р. царською жандармерією на кордоні у м. Підволочиськ, майже рік перебував в ув’язненні: спочатку під слідством у Києві, згодом – в одиночній камері в Петербурзі. В автобіографії Я.Невестюк назвав три публікації, вміщені на сторінках “Народу” протягом 1890–1891 рр. Перша стаття згідно з текстом автобіографії мала назву “Про долю вінця русь[ких] радик[алів] на похороні Міцкевича” (підписана Радікал). Найвірогідніше, що це замітка “Причинок до історії польско-руських відносин”, про вінок від редакції часопису “Народ”, надісланий до Кракова у зв’язку з перепохованням останків А.Міцкевича у Вавелі, у липні 1890 р. (див.: Народ, 1890, ч. 15, 1. л[атинського] серпня, с. 221–222).

Інша розвідка – “Селяне на зборах “Просвіти” й “общества Качковского” – була написана у співавторстві з радикалами Романом Яросевичем і Павлом Думкою й присвячена зборам товариства “Просвіта” в Коломиї від 28 серпня 1890 р. (підписана криптонімом Я.Н.). В авто-

біографії Я.Невестюк зазначив, що в іншому номері журналу він помістив статтю “Рухъ радик[альний] в Борщівскім повіті” (підписана повним прізвищем). Вважаємо, що це була стаття “Радикалізм на провінції. (Перший виступ радикальної програми)”, присвячена оцінці виборів до австрійського парламенту – Державної Ради, що відбулися 2 березня 1891 р. На виборах радикальні кандидати С.Данилович і Т.Окуневський не здобули жодного мандата (див.: Народ, 1891, ч. 9, 1. л[атинського] мая, с. 145–147). З автобіографії Я.Невестюка довідуємося, що він брав участь у II з’їзді РУРП, який відбувся 3–5 жовтня 1891 р. у Львові, де виступив із доповіддю на тему: “Фонди партії і організація партії”¹⁵.

У конверті вміщено також кілька вирізок та власноручних виписок І.О.Левицького з тогочасної преси, що стосуються арешту Я.Невестюка, повідомлень, заміток про нього на сторінках газети “Діло”, часопису “Зоря”, подано вихідні дані його статей “Радикалізм на провінції” та “Спомини з моєї пригоди в Росії”, опублікованих у “Народі” відповідно в 1891 та 1893 рр., а також публікацій на сторінках часопису “Учитель”¹⁶.

На межі 1880–1890-х рр. розпочався якісно новий етап у діяльності радикальної течії. Так, з 1 січня 1890 р. у Львові за матеріальної допомоги наддніпрянських українців почав видаватися двотижневий журнал “Народ”. Виданням часопису радикали підготували ґрунт для створення власної партії. На установчому з’їзді радикалів, який відбувся 4–5 жовтня 1890 р. у Львові, під час дводенних дискусій було вирішено заснувати масову партію та виробити її програму¹⁷. Так було засновано Русько-українську радикальну партію – першу модерну українську політичну партію, у створенні якої взяли активну участь діячі різного віку, неоднакових поглядів та ідейних переконань.

Крім названої вище краківської, партія складалася ще з декількох груп української соціалістичної інтелігенції. Важливу роль відігравала група старших соціалістів, прихильників ідей М.Драгоманова¹⁸. До драгоманівців тривалий час належав Іван Франко. У “словнику Левицького” більшість матеріалів про І.Франка присвячені насамперед його літературній діяльності¹⁹. Джерел, що стосуються його участі в діяльності партії, небагато. Це лише повідомлення про участь І.Франка, як кандидата від РУРП, у передвиборчій кампанії та на виборах 1897 р. до Державної Ради, їх невтішні результати для нього, опубліковані здебільшого на сторінках русофільських видань “Галичанин”, “Русское слово”²⁰. Також є декілька матеріалів із зазначенням його праць, які стосуються соціалістичного руху: “Соціалізм і соціалдемократизм” (Житє і слово, 1897, т. VI), “Русько-українська радикальна партія і загальне голосованє” (тут і далі збережено правопис оригіналу. – Ю.Я.) (Народ, 1891)²¹.

Існує відносно мало матеріалів про діяльність Михайла Павлика в РУРП–УРП. Крім джерел за 70–80-ті рр. XIX ст.²², переважають вирізки, зрідка власноручні виписки І.О.Левицького з русофільської преси, передусім “Галичанина”, наприклад, про припинення видання “Тромадського голосу” в 1901 р., повідомлення М.Павлика про причини залишення ним посади редактора названого часопису в 1895 р. і передачу повноважень В’ячеславу Будзиновському²³. Є також матеріал з народовської газети “Діло” про судовий процес 1892 р. проти радикальних діячів – редактора журналу “Народ” І.Франка, видавця М.Павлика та власника друкарні В.Годака, які здійснили переклад брошури Ф.Енгельса “Соціалізм утопійний и науковий”²⁴. У папці вміщено також вихідні дані кількох статей М.Павлика, опублікованих у “Народі” впродовж 1890–1891 та 1894–1895 рр.²⁵.

Про Остапа Терлецького зібрано матеріали, що стосуються його літературознавчої та публіцистичної діяльності²⁶. До старших радикалів можна віднести Щасного Творовського та одну із сестер М.Павлика – Ганну (Анну). У конверті Щасного Творовського є лише одна картка, де подано вихідні дані його статті “Людська кривда в Станіславщині [написав: Іванів]”, уміщена в “Народі” за 1890 р.²⁷ Одна виписка знаходиться в папці Г.Павлик, а саме бібліографія її статті “Образок хлопа-рільника. Від Косова. [Написала Анна П.]”, опублікована в 1890 р. у “Народі”²⁸.

Крім названих осіб, до партії увійшла група соціалістів, які активно працювали на теренах Покуття. Серед них варто згадати Іларіона Гарасимовича, Теофіла Окуневського, Северина Даниловича, Юрія Лутчака, Івана Сандуляка (Лукина), Лева Бачинського, Кирила Трильовського, Василя Стефаніка, Леся Мартовича та багатьох інших. Серед матеріалів І.Гараси-

мовича міститься автобіографія, датована 16 травня 1899 р.²⁹. Текст автобіографії опублікований*, тому не будемо його детально аналізувати. Крім того, папка умістить матеріали з “Галичанина”, “Діла” (1901 р.) і “Громадського голосу” (1902 р.) з некрологами та замітками про діяча³⁰. Декількох радикалів із Покуття було обрано до представницьких органів влади (наприклад, Т.Окуневський і К.Трильовський – до сейму й парламенту, І.Сандуляк – лише до сейму, а В.Стефанік і Л.Бачинський – до Державної Ради), тому детальніший аналіз їхніх біографій подаємо в контексті висвітлення діяльності партії в Галицькому крайовому сеймі та австрійському парламенті.

У конверті С.Даниловича, крім кількох джерел початку ХХ ст.³¹ і тих, які стосуються його адвокатської діяльності³², знаходиться повідомлення журналу “Зоря” про початок видання С.Даниловичем із квітня 1891 р. часопису “Хлібороб”³³. Є також матеріал з газети “Галичанин” за 1897 р., який стосується критики діяча з боку радикального органу “Громада” за незадовільну, на думку коломийських радикалів, діяльність С.Даниловича під час виборчої агітації до парламенту³⁴. Подано бібліографічний опис статті С.Даниловича “Про неподільність мужицьких ґрунтів”, опублікованої в декількох номерах журналу “Народ” у 1890 р.³⁵.

У папці Ю.Лутчака міститься лише вирізка з газети “Громадський голос” за 3 січня 1901 р., де надруковано його автобіографію. Описавши свій нелегкий життєвий шлях, Ю.Лутчак пригадував, як у 1890 р. заснував спілкуву крамницю, брав активну участь у виборах до Державної Ради в 1891 р., підтримуючи кандидата від РУРП С.Даниловича³⁶. Як свідчить сам Ю.Лутчак, великий вплив на еволюцію його світогляду мав І.Гарасимович, з яким він познайомився 1889 р. У 1890 р. Ю.Лутчак вступив до РУРП. Із тексту автобіографії дізнаємося, що він читав майже кожний номер “Народу” та “Хлібороба”. Є інформація, яка засвідчує присутність Ю.Лутчака – єдиного із селян – на II з’їзді РУРП у Львові у жовтні 1891 р. Він також брав активну участь у заснуванні політичного товариства радикалів “Народна воля”, заснованого в 1892 р. у Коломиї, заснував дві “Народні спілки” у своєму рідному селі Ілинці та інших селах Снятинського повіту³⁷.

Матеріалів про Л.Мартовича в папці дуже мало. Крім виписок з періодичних видань, які стосуються його літературної діяльності³⁸, можна згадати лише вихідні дані до статті “Конгрес французьких соціал=демократів в Нанті” [подав Ол.Мартович], опублікованої в “Народі” в 1894 р.³⁹. Аналогічна ситуація у випадку Марка Черемшини (Іван Семанюк). Конверт містить лише виписки з періодичних видань із замітками про нього⁴⁰. Відомості, які стосуються 80-х рр. ХІХ ст., знаходяться серед матеріалів Григорія (Гриця) Запаринюка⁴¹.

Окрему групу партії склали “молоді” радикали. До них у мемуарній літературі традиційно відносять Юліана Бачинського, В.Будзиновського, Семена Вітика, Миколу Ганкевича, Олександра Колессу, Євгена Левицького, Володимира Охримовича. Однак кількісний склад “молодих” був набагато чисельніший. Протягом кінця 80-х – початку 90-х рр. ХІХ ст. до складу цієї групи входили або тісно співпрацювали з нею Станіслав Козловський, Денис Лукіянович, Лев Лопатинський, Лев Турбацький та ін.⁴²

У конверті В.Охримовича знаходяться матеріали за початок ХХ ст., замітки про нього, які розкривають різні аспекти його діяльності⁴³. Для вивчення історії партії певний інтерес становить автобіографія В.Охримовича, написана останнім на прохання І.О.Левицького та одержана 27 липня 1897 р. Автобіографія під назвою “Моя автобіографія” складається з кількох частин⁴⁴. В одній із них В.Охримович охарактеризував свою участь у радикальному русі. Себе він зарахував до засновників РУРП, які були залучені до вироблення програми партії, наголосив на участі у двох її перших з’їздах, указав на те, що вміщував статті до часописів “Народ”, “Громадський голос” і “Радикал”⁴⁵. У розділі “Моя літературна діяльність” В.Охримович, крім наукових публікацій, наводить перелік статей публіцистичного характеру, уміщених у “Народі”, серед них: “Кілька критичних гадок про галицько-руську інтелігенцію”, “Жолудкові ідеї”,

* Трегуб М. Ілярій Гарасимович: архівні документи до життєпису (за матеріалами відділу рукописів ЛНБ ім. В. Стефаніка НАН України) / М. Трегуб // Українська періодика: Історія і сучасність : доп. та повідомл. сьомої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 17–18 трав. 2002 р. / за ред. М. М. Романюка. – Львів, 2002. – С. 604–611.

“Смертельність галицьких Русинів в світлі статистики”, “Страхопуд XIX століття” та “Вражнія з Угорської Руси”. Однак, як зазначив у кінці автобіографії В.Охримович, “заголовки і час праць поданий з пам'яті, отже невірні”⁴⁶.

Крім автобіографії, у папці вміщено ряд газетно-журнальних вирізок із переліком інших статей В.Охримовича, поміщених в основному на сторінках “Народу” за період 1890–1892 і 1895 рр.⁴⁷. У теці-зошиті Ю.Бачинського, крім замітки з “Діла” за 1899 р. про участь діяча в утворенні УСДП⁴⁸, є вирізки з преси та частково нотатки І.О.Левицького, у яких подаються оцінки брошури “Україна ingredienta”. Це передусім статті М.Павлика та М.Драгоманова, взяті з журналу “Житє і Слово” (1897, кн. VI)⁴⁹. Знаходимо також вирізку з відгуком М.Кордуби на працю Ю.Бачинського, вміщену в “Зорі” за 1896 р.⁵⁰. Є вихідні дані до статті Ю.Бачинського “По поводу еміграції”, опублікованої в кількох номерах “Народу” за 1893 р.⁵¹. Зберігаються матеріали, які інформують про вихід у Чернівцях накладом Д.Лукіяновича праці Ю.Бачинського “Поділ Галичини”, реферат, виголошений ним на VI з’їзді РУРП у вересні 1897 р., повідомлення газети “Діло” про вимоги діяча стосовно поділу Галичини й Буковини та об’єднання українських земель в один автономний округ⁵².

Більшість матеріалів, які стосуються особи В.Будзиновського, відносяться до початку XX ст., тобто часу, коли він належав до НДП⁵³. Деякі матеріали стосуються літературної та видавничої діяльності В.Будзиновського, передусім видання спільно з Д.Лукіяновичем “Універсальної бібліотеки”⁵⁴. До матеріалів, які характеризують його як активного члена РУРП, можна віднести: бібліографічний опис статті “Культурна нищета австрійської Руси”, вміщеної в кількох номерах русофільської газети “Галицкая Русь” за 1891 р., бібліографічні описи статей В.Будзиновського, опублікованих на сторінках “Народу” протягом 1892–1895 рр.⁵⁵ Є замітки з “Галичанина” (1895 р.) про вихід його праці “Хлопська посілість в Галичині...”, припинення видання “Народу” та появи замість нього часопису “Радикал” за редакцією В.Будзиновського, декілька матеріалів з “Галицкой Руси” і “Діла” за 1892 р.⁵⁶.

У конверті є повідомлення газети “Діло” (1892 р.) про повернення В.Будзиновського зі всенародного віча у Львові до Відня та скликання ним зборів “січовиків”, декілька заміток, узятих з “Галичанина”, наприклад, повідомлення за 1894 р. про вихід праці “Аграрні відносини Галичини”⁵⁷. Є декілька повідомлень за 1897 р., передусім замітка львівського “Діла” про звинувачення “Gazet-ою polsk-ою” В.Будзиновського, тоді видавця часопису “Праця”, у започаткуванні “руху руского хлопа”, тобто страйкового руху серед селян⁵⁸. Крім того, вміщено згадку про VI з’їзд РУРП 1897 р. і виступ на ньому В.Будзиновського з доповіддю на тему “Страйки по громадах”⁵⁹.

Відповідна папка містить повідомлення “Галичанина” про вихід 1897 р. у Чернівцях праці “Хлопський страйк”, у 1898 р. – про припинення В.Будзиновським видання радикального часопису “Праця” та замітку про те, що на VII з’їзді РУРП, який відбувся 1898 р., він виголосив доповідь, присвячену річниці скасування панщини⁶⁰. Серед матеріалів “словника” є також замітка з газети “Діло” про справу виключення В.Будзиновського з РУРП, порушену М.Павликом від імені головного заряду на VII з’їзді партії⁶¹. Зберігаються також матеріали, узяті з декількох номерів журналу “Зоря”. З них можна довідатися про початок видання В.Будзиновським з 1895 р. у Львові “Громадського голосу”, а з 1 жовтня того ж року – часопису “Радикал” замість журналу “Народ”⁶². Є також повідомлення “Зорі” за 1896 р. про те, що К.Трильовський видавав у Коломиї часопис “Громада”⁶³.

Біографія С.Вітика представлена лише заміткою з газети “Діло” за 1901 р., тобто часу його перебування в УСДП⁶⁴. Відносно більше матеріалів про іншого “молодого” радикала М.Ганкевича. Окрім джерел до історії соціал-демократичного руху⁶⁵, є частина матеріалів, що стосуються історії РУРП. Це вирізка з газети “Діло” за 1893 р., де наведено епізод критики М.Ганкевичем духовенства під час святкування роковин М.Шашкевича, його відповідь у цій газеті, де він спростував свої висловлювання, а також бібліографічний опис кількох статей М.Ганкевича, надрукованих у “Народі” протягом 1890–1892 рр.⁶⁶.

Поряд із замітками та іншими джерелами⁶⁷, серед матеріалів мовознавця, фольклориста О.Колесси, які стосуються історії РУРП, можна назвати лише вихідні дані до його статті, вміщеної в “Народі” за 1893 р. під назвою “Дума чи пісня? Слівце відповіді д. Драгоманову”⁶⁸.

У папці І.Левицького, крім матеріалів із тогочасної преси, в окремих випадках, присвячених початку ХХ ст.⁶⁹, цінність для вивчення історії партії становлять лише бібліографічний опис його кількох статей, опублікованих на сторінках “Народу” протягом 1890–1892, 1893 та 1895 рр.⁷⁰.

У біографії працівника Львівської політехніки С.Козловського вміщений лише некролог з газети “Діло”⁷¹. Крім заміток про літературознавця Д.Лукіяновича, які характеризують його як видавця й письменника⁷², можна назвати лише вихідні дані до його статті “Збори общ[ества] ім. Качковського і пару слів на увагу молодим москвофілам”, опублікованої в журналі “Народ” у 1894 р.⁷³ У папці актора й письменника Л.Лопатинського, крім кількох заміток про нього⁷⁴, так само, як і в попередніх біографіях, уміщено лише бібліографічний опис трьох його статей, які були опубліковані в “Народі” в 1890 та 1891 рр.⁷⁵ Небагато матеріалів і в конверті перекладача, журналіста Л.Турбацького. Окрім кількох повідомлень про нього⁷⁶, наведено перелік трьох статей, уміщених Л.Турбацьким у “Народі” протягом 1894–1895 рр.⁷⁷. Серед матеріалів є вирізка з некрологом, опублікованим у “Громадському голосі”⁷⁸.

Матеріали, зібрані І.О.Левицьким, дають змогу проаналізувати діяльність радикалів у Галицькому сеймі впродовж 1889–1914 рр. та в австрійському парламенті за період 1897–1900, 1907–1918 рр. На виборах до Державної Ради в 1900 р. радикали не здобули жодного мандата⁷⁹.

Значна кількість матеріалів знаходиться в папці Т.Окуневського, який протягом 1889–1895 рр. був єдиним депутатом від радикалів, а в 1895–1901 рр. спільно зі Степаном Новаківським та Дмитром Остапчуком представляв інтереси партії в сеймі, до того ж у 1897–1900 рр. разом з Романом Ярославичем був депутатом від РУРП до Державної Ради⁸⁰. Частина матеріалів Т.Окуневського відносяться до початку ХХ ст.⁸¹ і розкривають різні аспекти його діяльності⁸². Однак є матеріали з періодичної преси, які дають змогу частково проаналізувати його сеймову діяльність як представника РУРП. До них можна віднести замітку з часопису “Русская Рада” (1889 р.) про обрання Т.Окуневського депутатом сейму від Коломийського округу, повідомлення газети “Діло” за 1893, 1894, 1897 і 1898 рр. про засідання сейму та діяльність Т.Окуневського⁸³, матеріали з часопису “Русское слово” за 1895–1897 рр., “Галичанина” за 1892, 1895 і 1897 рр., часописів “Батьківщина” (1892 р.) і “Русская рада” (1893 р.)⁸⁴.

У конверті є певна кількість джерел, що стосуються парламентської діяльності Т.Окуневського. Як правило, це матеріали русофільських часописів “Галичанин” і “Русское слово” лише за 1897 р. З них довідуємося про хід передвиборчої діяльності радикалів до парламенту та результати виборів⁸⁵. Також є частина матеріалів із “Галичанина”, які частково висвітлюють початковий період діяльності радикалів у Державній Раді, декілька вирізок про засідання парламенту⁸⁶.

Суттєво доповнюють парламентську діяльність радикалів матеріали, які знаходяться в теці-зошиті Р.Яросевича. У папці також зібрано витяги з преси, які дають змогу проаналізувати безуспішну передвиборчу діяльність Р.Яросевича до Державної Ради у 1900 р. від УСДП, невтішні результати цих виборів для діяча⁸⁷. Є повідомлення про участь Р.Яросевича в міжнародному з’їзді лікарів у Москві в 1897 р., замітка з віденського часопису “Arbeiter Zeitung” за грудень 1899 р.⁸⁸.

У названій папці належним чином представлена передвиборча діяльність Р.Яросевича як кандидата до парламенту від РУРП у 1897 р. і результати виборів до Державної Ради. Це матеріали з “Галичанина” та часопису “Русское слово”⁸⁹. Є також повідомлення “Галичанина” про те, що Р.Яросевич звертався до керівників соціал-демократичного клубу з проханням прийняти його до складу клубу, вміщено вирізка з текстом звернення Р.Яросевича до міністра крайової оборони. Наявні матеріали про участь Р.Яросевича в числі 160 делегатів з усієї Австро-Угорської імперії на конгресі соціалістів у Відні в 1897 р., інші аспекти його парламентської діяльності в перший рік перебування в Державній Раді⁹⁰. Крім того, є виписані І.О.Левицьким вихідні дані до двох статей Р.Яросевича. Перша з них – “Селяне на зборах «Просвіти» й «общества “Качковського»” була написана в співавторстві з Я.Невестюком і П.Думкою та опублікована в “Народі” за 1890 р.⁹¹. Стосовно іншої статті – “Поляки і русини”, вміщеної в 1897 р. на сторінках журналу “Жите і слово”⁹², то, за свідченням М.Возняка, автором розвідки був І.Франко, але через певні обставини він попросив Р.Яросевича підписати її своїм іменем⁹³.

Матеріалів, що стосуються сеймової діяльності С.Новаківського, небагато. Крім поодиноких матеріалів за 1901 р.⁹⁴, є кілька вирізок та виписок з русофільської преси – “Галичанина” і “Русского слова” за 1895, 1896, 1897 та 1898 рр. На їхній основі можна лише частково простежити участь С.Новаківського у виборах до сейму 1895 р., його арешти та діяльність у сеймі⁹⁵.

Д.Остапчук був депутатом сейму фактично впродовж двох каденцій, аж до своєї смерті 1907 р. Замість нього на додаткових виборах був обраний колишній радикал, на той час член УСДП Андрій Шмігельський⁹⁶. Матеріали, зібрані І.О.Левицьким з газет “Галичанин” і “Діло”, частково розкривають сеймову діяльність Д.Остапчука в 1901 р.⁹⁷. Крім того, є невелика кількість матеріалів, які відносяться до першої сеймової каденції. Усі вони з газет “Діло” (1897 і 1898 рр.) і “Галичанин” за 1895, 1896 і 1897 рр.⁹⁸.

У папці А.Шмігельського є матеріали з газет “Галичанин” і “Діло” за 1901 та 1902 рр., коли він був членом УСДП⁹⁹. Відносно мало матеріалів про Яцька Остапчука, сина Д.Остапчука. Усі вони відносяться до початку ХХ ст., тобто часу його участі в соціал-демократичному русі¹⁰⁰.

Певне значення для історії партії мають матеріали, зібрані І.О.Левицьким про К.Трильовського, який протягом 1907–1918 рр. двічі обирався до парламенту, а в 1913–1914 рр. був також депутатом Галицького сейму. У папці є замітки про діяча, узяті з тогочасної преси¹⁰¹. Однак для історії партії певний інтерес становить матеріал з львівського “Діла” за 1901 р. про XII з’їзд УРП, повідомлення про цей з’їзд у газеті “Галичанин”, а також вирізка з газети “Громадський голос” за 1900 р., де було надруковано біографію К.Трильовського¹⁰². Крім того, серед матеріалів знаходяться вихідні дані кількох його статей, надрукованих у “Народі” впродовж 1890–1892 рр. та 1894 р.¹⁰³.

Значно менше матеріалів І.О.Левицький зібрав про інших депутатів парламенту від РУРП. До таких можна віднести біографії Л.Бачинського та Миколи Лагодинського. Обидва представляли інтереси партії в Державній Раді протягом 1907–1918 рр., а М.Лагодинський у 1913–1914 рр. паралельно був депутатом сейму¹⁰⁴. Це, наприклад, виписка з газети “Діло” за 1898 р. про те, що на VII з’їзді партії Л.Бачинський був обраний до головного заряду РУРП¹⁰⁵, або матеріал із цієї ж газети за 1902 р. з повідомленням, що М.Лагодинський був присутній на відкритті читальні в с. Заріччя поблизу Надвірної¹⁰⁶. Одна замітка з “Діла” (1901 р.) уміщена серед матеріалів Павла Лаврука. З неї довідуємося про зняття радикалом Іваном Дорундяком з Коломийського повіту своєї кандидатури до сейму на користь П.Лаврука¹⁰⁷, який протягом 1911–1918 рр. був депутатом парламенту, а в 1913–1914 рр. ще й крайового сейму¹⁰⁸.

Небагато матеріалів у біографічному “словнику Левицького” про В.Стефаніка, депутата Державної Ради від УРП протягом 1908–1918 рр.* Крім матеріалів, які стосуються його літературної діяльності¹⁰⁹, можна назвати лише виписані власноруч І.О.Левицьким вихідні дані статті В.Стефаніка “Жолудки наших робітних людей і читальні. Зі Снятинського [написав Василь Семенів]”, опублікована у “Народі” в 1890 р.¹¹⁰. Уміщено також вирізку з часопису “Будучність” за 1899 р. з його біографією¹¹¹.

Інтереси партії в сеймі протягом 1908–1914 рр. представляли також І.Макух, П.Думка та І.Сандуляк¹¹². Серед матеріалів, які стосуються І.Макуха, можна назвати вирізки та виписки з “Діла”, “Літературно-наукового вістника” та “Галичанина”, з яких дізнаємося про відновлення видання з 1 жовтня 1901 р. “Громадського голосу” за редакцією І.Макуха¹¹³. На прохання І.О.Левицького П.Думка на початку березня 1896 р. подав свою коротку автобіографію, яка для вивчення історії партії цінності не становить¹¹⁴. Крім автобіографії, є виписки з періодичних видань, наприклад, “Літературно-наукового вістника” з бібліографією про діяча (1898 р.), із часопису “Русское слово” за 1895 р., де міститься інформація про те, що П.Думка був кандидатом до сейму від Тернопільського повіту¹¹⁵. Також І.О.Левицький подав бібліографічний опис трьох статей П.Думки, надрукованих упродовж 1890 р. у “Народі”¹¹⁶.

Серед матеріалів І.Сандуляка, який також протягом 1908–1914 рр. був депутатом сейму, є матеріали з “Діла” за 1900, 1901 рр. та “Громадського голосу” (1900 р.), де повідомляється

---

* У 1908 р. В.Охримович, член УНДП, склав мандат. Замість нього був обраний радикал В.Стефанік.

про виборчий рух до сейму на Снятинщині, подано вихідні дані до двох його статей, опублікованих у “Народі” в 1895 р.¹¹⁷. Крім того, вміщено вирізку з “Громадського голосу” за 1900 р. з текстом його біографії¹¹⁸.

Окрему групу радикалів становлять діячі, які не увішли до керівних органів РУРП–УРП, до управління політичних і просвітницько-економічних організацій радикалів або через певні обставини не були обрані до представницьких органів влади. Однак вони також відіграли значну роль у радикальному русі та діяльності партії. До таких можна віднести Михайла Олійника, громадсько-політичного діяча, лікаря. На жаль, матеріалів про нього мало. Це передусім кілька заміток із часопису “Русское слово”, де повідомляється, що М.Олійник у вересні 1896 р. на вічу у Жовкві виступив з рефератом на тему “Хлопська ґрунтова пос’яльність”¹¹⁹. Є матеріали про його участь у виборчому русі 1897 р. до Державної Ради, узяті з “Галичанина” та “Русского слова”¹²⁰.

У папці Миколи Шухевича представлені матеріали преси, які розкривають лише його громадську, передусім адвокатську діяльність¹²¹. Вирізка з газети “Діло” за 1901 р. була вміщена в папці нотаря Михайла Гординського¹²². Крім повідомлення з львівського “Діла” за 1901 р.¹²³, у конверті публіциста Воломира Лаврівського є лише бібліографічний опис його статті “Народовці против народовської політики”, надрукованої в 1891 р. у “Народі”¹²⁴. У теці-зошиті редактора “Громадського голосу” Володимира Загайкевича вміщена виписка з вихідними даними до його публікації в журналі “Житє і слово” (1896, т. V)¹²⁵. Жодних матеріалів немає в папках Івана Бородайкевича, селянина, делегата XII з’їзду УРП (там є лише примітка: див. К.Трильовський¹²⁶) і селянина-радикала з Коломиї І.Дорундяка¹²⁷. Щодо особи Івана Козакевича, то І.О.Левицький подав тільки вихідні дані до трьох його статей, уміщених у “Народі” в 1893 та 1894 рр.¹²⁸. У папці Михайла Новаківського знаходиться повідомлення газети “Галичанин” про його перебування в 1898 р. протягом трьох тижнів у Монастириській в’язниці¹²⁹.

Таким чином, опрацьовані нами матеріали біографічного словника І.О.Левицького можна поділити на декілька груп. Основну частину джерел становлять вирізки та виписки з українських періодичних видань Галичини. Однак у поодиноких випадках трапляються матеріали з іншомовної преси, наприклад, з віденського часопису “Arbeiter Zeitung”.

І.О.Левицький тривалий час поділяв погляди русофілів, лише згодом перейшов на народовські позиції. Така світоглядна еволюція наклала свій відбиток на джерельну базу біографічного словника. Як наслідок, абсолютна більшість матеріалів, представлених у “словнику Левицького”, узята з народовського “Діла” та русофільської газети “Галичанин”. З преси рідше зустрічаються матеріали з інших народовських часописів, таких як: “Зоря”, “Літературно-Науковий Вісник”, “Молода Україна” тощо. Значна частина інформації, зібраної І.О.Левицьким, узята з іншого русофільського часопису “Русское Слово”. Крім того, в біографічному словнику І.О.Левицького є витяги, нотатки з партійної преси радикалів, передусім з “Народу”, рідше – з “Громадського голосу”. У поодиноких випадках трапляються матеріали з часопису радикального спрямування “Житє і слово”.

На основі використаної джерельної бази можна лише частково проаналізувати різні аспекти діяльності партії. Крім того, названа група джерел дає змогу фрагментарно простежити діяльність депутатів від РУРП–УРП у Галицькому крайовому сеймі та в австрійському парламенті – Державній Раді.

Окрему групу джерел становлять автобіографічні матеріали, насамперед автобіографії Я.Невестюка та В.Охримовича, які частково проливають світло на певні моменти в історії партії, передусім у перший період її діяльності (1890–1899 рр.). Своєрідну групу джерел становлять газетні вирізки опублікованих біографій, поміщених на сторінках “Громадського голосу”: біографії Ю.Лутчака, К.Трильовського та І.Сандуляка. Без сумніву, ці матеріали дають змогу доповнити й поглибити знання з історії партії в Галичині.

Значимість матеріалів, які зберігаються в архіві І.О.Левицького, полягає в тому, що вони були зібрані та укомплектовані безпосереднім учасником процесів українського національного відродження в Галичині кінця XIX – початку XX ст. Вони містять своєрідну джерельну базу для вивчення історії РУРП–УРП у Галичині досліджуваного періоду.

1. Українська бібліографія Австро-Угорщини за роки 1887–1900 Т. I (Роки 1887–1889) / уложив на підставі автопсій Іван Ем. Левицький. – Львів : З друкарні Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1909. – 290 с.; його ж. Українська бібліографія Австро-Угорщини за роки 1887–1900 Т. II (Роки 1890–1891) / уложив на підставі автопсій Іван Ем. Левицький. – Львів : З друкарні Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1910. – 262 с.; його ж. Українська бібліографія Австро-Угорщини за роки 1887–1900 Т. III (Роки 1892–1893) / уложив на підставі автопсій Іван Ем. Левицький. – Львів : З друкарні Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1911. – 290 с.; його ж. Галицько-русская бібліографія XIX-го столѣтія съ узглядненіємъ рускихъ изданий появившихся въ Угорщинѣ и Буковинѣ (1801–1886) Т. I : Хронологическій списокъ публикацій (1801–1860) / сост. Іванъ Ем. Левицький. – Львовъ : Изъ типографіи Ставропигійского ин-та, 1888. – 161 с.; його ж. Галицько-русская библиография XIX-го столѣтія дополненная русскими изданиями вышедшими въ Венгрии и Буковинѣ 1801–1886 Т. II : Хронологическій списокъ публикаціямъ (1861–1886) / сост. Іванъ Ем. Левицький. – Львовъ : Типографія Ставропигійского ин-та, 1895. – 736 с.
2. Прикарпатська Русь въ XIX-мъ вѣдѣ въ біографіяхъ и портретахъ ея дѣятелей съ узглядненіемъ замѣчательныхъ людей, котрыхъ 1772 р. заставъ при жизни Т. I / написав на підставѣ автобіографичныхъ записокъ и архивально-библіотечныхъ матеріялѣвъ Іванъ Ем. Левицький. – Львовъ : Типографія Ставропигійского ин-та, 1898. – 56 с.; Кривецький І. Іван Ем. Левицький. Посмертна згадка / І. Кривецький // Записки НТШ. Наукова часопись, присвячена перед усім українській історії, фіольології й етнографії. – Львів, 1913. – Т. СХІІІ, кн. 1. – С. 159; Дашкевич Я. Р. Матеріали І. О. Левицького як джерело для біографічного словника / Я. Р. Дашкевич // Історичні джерела та їх використання. – К. : Наук. думка, 1966. – Вип. другий. – С. 41; Кульчицька Т. Ю. “Хроніка” НТШ як джерело до біобіографії / Т. Ю. Кульчицька // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника. – К. : Нац. академія наук України ; Львівська наук. б-ка ім. В. Стефаника ; Наук. думка, 1995. – Вип. 3. – С. 126; Баб’як П. Левицький Іван Омелянович / П. Баб’як // Українська журналістика в іменах / за ред. М. М. Романюка. – Львів, 1998. – Вип. V. – С. 162; Магочій П. Р. Націоналізм і національна бібліографія : Іван Омелянович Левицький та дев’ятнадцятивічна Галичина / П. Р. Магочій // Бібліографічна комісія Наукового товариства імені Шевченка у Львові (1909–1939): напрями діяльності та постаті : зб. наук. пр. / НАН України, Львів. нац. наук. б-ка України ім. В. Стефаника ; упоряд. і заг. ред. текстів Л. І. Ільницької ; відп. ред. М. М. Романюк. – Львів, 2010. – С. 92.
3. Особисті архівні фонди відділу рукописів: анований покажчик / уклали П. Баб’як та ін. – 2-ге вид., випр. і доповн. – Львів : [б. в.], 1995. – С. 116, 117; Дашкевич Я. Р. Матеріали І. О. Левицького як джерело для біографічного словника / Я. Р. Дашкевич // Історичні джерела та їх використання. – К. : Наук. думка, 1966. – Вип. другий. – С. 42, 43; Баб’як П. Левицький Іван Омелянович / П. Баб’як // Українська журналістика в іменах / за ред. М. М. Романюка. – Львів, 1998. – Вип. V. – С. 163; Іван Омелянович Левицький : зб. наук. пр. / упоряд. та заг. ред. текстів Л. І. Ільницької ; редкол.: Л. І. Крушельницька (відп. ред.) [та ін.]. – Львів, 2002. – С. 57; Трегуб М. До питання видання покажчика архівних матеріалів біографічного словника І. О. Левицького (з рукописних фондів ЛННБ України ім. В. Стефаника) / М. Трегуб // Вісник Львівського університету. Серія “Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології”. – Львів, 2008. – Вип. 3. – С. 280.
4. Бурачок Л. В. Осип Назарук: початок політичної діяльності (1904–1907 рр.) / Л. В. Бурачок // Вісник Прикарпатського університету. Історія. – 2000. – Вип. III. – С. 173; [Оцб] Дмитро Вітовський / [Оцб] // Громадський голос. – Львів, 1936. – Ч. 30, 8 серп. – С. 1 ; Заклинський М. Дмитро Вітовський / Мирон Заклинський. – Нью-Йорк : Червона калина, 1967. – С. 5.
5. Дашкевич Я. Р. Матеріали І. О. Левицького як джерело для біографічного словника / Я. Р. Дашкевич // Історичні джерела та їх використання. – К. : Наук. думка, 1966. – Вип. другий. – С. 35–53; Передрук у: Іван Омелянович Левицький : зб. наук. пр. / упоряд. та заг. ред. текстів Л. І. Ільницької ; редкол.: Л. І. Крушельницька (відп. ред.) [та ін.]. – Львів, 2002. – С. 36–56.
6. Чорновол І. Українська фракція Галицького крайового сейму. 1861–1901 : (нарис з історії українського парламентаризму) / Ігор Чорновол. – Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, 2002. – 288 с.; його ж. 199 депутатів Галицького сейму. – Львів : Тріада плюс, 2010. – 228 с.
7. Левинський В. Початки українського соціалізму в Галичині / Володимир Левинський. – Торонто : З друкарні “Робітничого Слова”, 1918. – С. 6; Кравець М. М. До питання про Русько-українську радикальну партію у Східній Галичині в 90-х роках XIX ст. / М. М. Кравець // З історії західно-українських земель. – К. : Вид-во АН УРСР, 1957. – Вип. II. – С. 126.
8. Лисяк-Рудницький І. Українці в Галичині під австрійським пануванням / Іван Лисяк-Рудницький // Історичні есе : у 2 т. / Лисяк-Рудницький І. – К. : Основи, 1994. – Т. 1. – С. 431, 432.
9. Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України, відділ рукописів (ЛННБ НАН України, ВР), ф. 167, оп. 2, од. зб. 1100, 6 арк.

10. Грицак Я. “Молоді” радикали в суспільно-політичному житті Галичини / Я. Грицак // Записки НТШ. – Львів, 1991. – Т. ССXXXII. – С. 75; Січ. 1868–1908 : Альманах в пам’ять 40-их роковин основаня товариства “Січ” у Відні / збір. і видали: др. Зенон Кузеля і Микола Чайківський. – Львів : З друкарні Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1908. – С. 463; Остапчук Я. Подих з недавньої бувальщини (думки і спогади з мого життя) / Я. Остапчук // Збаражчина : зб. споминів, статей і матеріалів. – [Б. м., б. р.], – С. 338.
11. Стефаник В. Про ясне минуле / В. Стефаник // Альманах українського студентського життя в Кракові / збір. і вид. редкол. в складі: Володимир Ничай [та ін.]. – Краків : Накладом т-ва “Українська студентська громада”, 1931. – С. 10; Січ. 1868–1908 : Альманах в пам’ять 40-их роковин основаня товариства “Січ” у Відні / збір. і вид.: др. Зенон Кузеля і Микола Чайківський. – Львів : З друкарні Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1908. – С. 464.
12. Трегуб М. Листи Романа Яросевича до Михайла Драгоманова (1888–1894 роки) / М. Трегуб // Записки НТШ : праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. – Львів, 2000. – Т. ССXL. – С. 599.
13. Українські лікарі Прикарпаття / упоряд. П. Арсенич, Л. Вардзарук. – Івано-Франківськ : 1991. – С. 27, 28; Українські лікарі Прикарпаття / упоряд. : П. Арсенич, П. Білянський, С. Генік. – Коломия : Вік, 1995. – С. 56, 57; Романюк М. Оратаї журналістської ниви : Українські редактори, видавці, публіцисти. – Львів, 2002. – С. 146, 147.
14. ЛННБ НАН України, ВР, ф. 167, оп. 2, од. зб. 2301, арк. 10.
15. Там само, арк. 10–12.
16. Там само, арк. 1–6.
17. Животко А. Нарис історії української преси : (курс лекцій) / Аркадій Животко. – Подєбради : Укр. Технічно-Господарський Ін-т позаочного навчання, 1937. – С. 49; Кугутяк М. В. Радикальна партія в Східній Галичині / М. В. Кугутяк // Український історичний журнал. – 1990. – № 10. – С. 57; його ж. Галичина: сторінки історії : нарис суспільно-політичного руху (XIX ст. – 1939 р.) / Микола Кугутяк. – Івано-Франківськ, 1993. – С. 78.
18. Спогади про Івана Франка / упоряд., вступ. ст. і прим. М. І. Гнатюка ; худож. оформл. Б. Р. Пікулицького. – Львів : Каменяр, 1997. – С. 90, 91.
19. ЛННБ НАН України, ВР, ф. 167, оп. 2, од. зб. 3248, арк. 2–59, 80–87, 90, 92 та ін.
20. Там само, арк. 60–66, 70.
21. Там само, арк. 88 зв., 91.
22. Там само, од. зб. 2420, арк. 16–36.
23. Там само, арк. 5, 8.
24. Там само, арк. 9.
25. Там само, арк. 14, 14 зв.
26. Там само, од. зб. 3109, арк. 1–5.
27. Там само, од. зб. 3092, арк. 1.
28. Там само, од. зб. 2419, арк. 1.
29. Там само, од. зб. 690, арк. 10–12 зв.
30. Там само, арк. 2, 3, 5–7, 9.
31. Там само, од. зб. 961, арк. 10, 10 зв.
32. Там само, арк. 5, 7.
33. Там само, арк. 2.
34. Там само, арк. 6.
35. Там само, арк. 9.
36. Там само, од. зб. 1994, арк. 2, 3.
37. Там само, арк. 3, 3 зв.
38. Там само, од. зб. 2110, арк. 2–4.
39. Там само, арк. 4.
40. Там само, од. зб. 2843, арк. 1–3.
41. Там само, од. зб. 1227, арк. 1–4 зв.
42. Будзиновський В. Ішли діди на муки: введення в історію України / В’ячеслав Будзиновський. – Нью-Йорк : Говерля, 1958. – С. 29; Спогади про Івана Франка / упоряд., вступ. стаття і прим. М. І. Гнатюка ; худож. оформл. Б. Р. Пікулицького. – Львів : Каменяр, 1997. – С. 90, 91; Грицак Я. “Молоді” радикали в суспільно-політичному житті Галичини... – С. 75.
43. ЛННБ НАН України, ВР, ф. 167, оп. 2, од. зб. 2412, арк. 2–14, 34–36 зв.
44. Там само, арк. 16–33.
45. Там само, арк. 28.
46. Там само, арк. 33.

47. Там само, арк. 15, 15 зв.
48. Там само, од. зб. 168, арк.8.
49. Там само, арк. 3–5 зв.
50. Там само, арк. 11, 11 зв.
51. Там само, арк. 7.
52. Там само, арк. 9.
53. Там само, од. зб. 398, арк. 2–20, 43 зв.–56.
54. Там само, арк. 36–42 зв.
55. Там само, арк. 21, 24.
56. Там само, арк. 26–28 зв.
57. Там само, арк. 31.
58. Там само, арк. 33.
59. Там само, арк. 33, 33 зв.
60. Там само, арк. 34, 35.
61. Там само, арк. 36.
62. Там само, арк. 43.
63. Там само, арк. 43, 43 зв.
64. Там само, од. зб. 553, 2 арк.
65. Там само, од. зб. 676, арк. 2–4 а, 9–12.
66. Там само, арк. 5–7.
67. Там само, од. зб. 1529, арк. 3–15 та ін.
68. Там само, арк. 17.
69. Там само, од. зб. 1824, арк. 2–6, 8–9.
70. Там само, арк. 7, 7 зв.
71. Там само, од. зб. 1521, 1 арк.
72. Там само, од. зб. 1992, арк. 1–7.
73. Там само, арк. 8.
74. Там само, од. зб. 1961, арк. 1–4.
75. Там само, арк. 5.
76. Там само, од. зб. 3173, арк. 2–6.
77. Там само, арк. 7.
78. Там само, арк. 9, 9 зв.
79. Tomczyk R. Galicyjska Rusko-Ukraińska Partia Radykalna w latach 1890–1914 / R. Tomczyk. – Szczecin, 2007. – S. 210.
80. Чорновол І. 199 депутатів Галицького сейму... – С.110–112; Левицький К. Історія політичної думки галицьких українців 1848–1914. На підставі споминів / Кость Левицький. – Львів : З друкарні оо. Василян у Жовкві, 1926. – С. 292.
81. Там само, од. зб. 2370, арк. 2–17 зв., 60, 61.
82. Там само, арк. 52, 56.
83. Там само, арк. 18–19 зв., 20, 24–25 зв., 49–51 зв.
84. Там само, арк. 21–24 зв., 26–34, 47–48 зв., 62, 63 зв.
85. Там само, арк. 35–38.
86. Там само, арк. 39–44 зв.
87. Там само, од. зб. 3555, арк. 1–8 зв., 10, 10 зв.
88. Там само, арк. 11, 22.
89. Там само, арк. 12–13.
90. Там само, арк. 13 зв., 15 зв., 16, 16 зв., 17 зв., 18–21 зв.
91. Там само, арк. 27.
92. Там само, арк. 26.
93. Возняк М. Іван Франко і баденівські вибори 1897 року / М. Возняк // Іван Франко. Статті і матеріали : зб. четвертий. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1955. – С. 48; Франко І. Зібрання творів : у 50 т. / Іван Франко. – К. : Наук. думка, 1986. – Т. 46, кн. 2 : Історичні праці (1891–1897). – С. 411; Михайло Павлик. Бібліографічний покажчик / уклад.: В. Т. Полек, П. Г. Баб'як. – Львів : Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника АН УРСР, 1986. – С. 51.
94. ЛІННБ НАН України, ВР, ф. 167, оп. 2, од. зб. 2336, арк. 2–5.
95. Там само, арк. 7–13 зв.

96. Аркуша О. Українське представництво в Галицькому сеймі 1901–1907 років / О. Аркуша // Записки НТШ : праці Історично-філософської секції. – Львів, 2006. – Т. ССЛІ. – С. 195, 196; Чорновол І. 199 депутатів Галицького сейму... – С. 112, 113.
97. ЛННБ НАН України, ВР, ф. 167, оп. 2, од. зб. 2407, арк. 2–3.
98. Там само, арк. 4–7.
99. Там само, од. зб. 3448, арк. 1–2.
100. Там само, од. зб. 2408, арк. 2, 4 зв., 5, 10.
101. Там само, од. зб. 3160, арк. 5, 9.
102. Там само, арк. 2–3 зв., 7.
103. Там само, арк. 10.
104. Левицький К. Історія політичної думки галицьких українців... – С. 444; Чорновол І. 199 депутатів Галицького сейму... – С. 115.
105. ЛННБ НАН України, ВР, од. зб. 157, 1 арк.
106. Там само, од. зб. 1783, арк. 2.
107. Там само, од. зб. 1782, арк. 2.
108. Левицький К. Історія політичної думки галицьких українців... – С. 574; Чорновол І. 199 депутатів Галицького сейму... – С. 115.
109. ЛННБ НАН України, ВР, од. зб. 3007, арк. 3, 6, 9, 10 та ін.
110. Там само, арк. 11.
111. Там само, арк. 17.
112. Чорновол І. 199 депутатів Галицького сейму... – С. 115.
113. ЛННБ НАН України, ВР, ф. 167, оп. 2, од. зб. 2053, арк. 2–4.
114. Там само, од. зб. 1128, арк. 13–16 зв.
115. Там само, арк. 3, 8.
116. Там само, арк. 9.
117. Там само, од. зб. 2811, арк. 2, 7, 9, 10.
118. Там само, арк. 5.
119. Там само, од. зб. 2380, арк. 1.
120. Там само, арк. 2–4.
121. Там само, од. зб. 3472, 13 арк.
122. Там само, од. зб. 810, 1 арк.
123. Там само, од. зб. 1776, арк. 1.
124. Там само, арк. 3.
125. Там само, од. зб. 1201, арк. 2.
126. Там само, од. зб. 361, арк. 1.
127. Там само, од. зб. 1093, арк. 1.
128. Там само, од. зб. 1503, арк. 1.
129. Там само, од. зб. 2335, арк. 2.

Проанализирована часть материалов, собранных И.О.Левицким к биографическому словарю, которые хранятся в отделе рукописей Львовской национальной научной библиотеки Украины им. В.Стефаника НАН Украины (ЛННБУ им. В.Стефаника). На основе материалов к биографиям отдельных галицко-украинских общественно-политических деятелей рассматривается деятельность Украинской радикальной партии. Проанализированы различные группы источников, основное внимание обращено на автобиографические материалы. В целом, источниковая база биографического словаря И.О.Левицкого позволяет существенно дополнить и расширить знания по истории общественно-политических процессов в крае второй половины XIX – начала XX в.

Ключевые слова: *И.О.Левицкий, биографический словарь, источники, Галичина, Украинская радикальная партия.*

The analysis of the material collected to I.O.Levytskyi biographic dictionary stored in the Department of Manuscripts of the Lviv Vassyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine (LNSL named after V.Stefanyk). Based on materials for biographies of some Galician-Ukrainian public and political figures seen activity Ukrainian Radical Party. Analysis of different groups of sources, the main attention is paid on auto-biographical material. General source base biographical dictionary by I.O.Levytskyi enables to complement and deepen knowledge of the history of social and political processes in the region of the late nineteenth – early twentieth century.

Keywords: *I.O.Levytskyi, biographic dictionary, source, Galicia, Ukrainian Radical Party.*